

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΠΑΠΑΡΟΥΝΑ

[απόσπασμα από το μυθιστόρημα «Η Ζωή Έν Τάφω»]

Στράτης Μυριβήλης

Ποιο θέμα πραγματεύεται στο έργο του «Η Ζωή έν τάφω» ο συγγραφέας;

Θέμα του αποσπάσματος είναι η ευτυχία που βίωσε ο αφηγητής όταν μέσα στη φρίκη της πολεμικής ατμόσφαιρας ανακάλυψε μια παπαρούνα, η οποία του θύμιζε πόσο όμορφη είναι η ζωή.

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

«Το πόδι απόψε... / ...τόνα πάνου στ' άλλο»

Ποια ανάγκη φαίνεται να διακατέχει το λοχία - αφηγητή στις πρώτες δύο παραγράφους;

Τον διακατέχει η ανάγκη να κινηθεί, να περπατήσει. Η νύχτα είναι τόσο ήσυχη που τον προκαλεί να εγκαταλείψει το καταφύγιο και να νιώσει ελεύθερος πηγαίνοντας προς την άκρη του χαρακώματος. Οι ευνοϊκές συνθήκες που τον κάνουν να αποτολμήσει την πορεία του είναι το φως του φεγγαριού και το γεγονός ότι είναι βράδυ.

«Θα προτιμούσα να ξέρω πως ζούνε γύρω μου κρυμμένοι άνθρωποι κι ας ήτανε μόνο οχτροί»

Εξηγήστε το νόημα της παραπάνω φράσης. Σε ποια γενική διαπίστωση μας οδηγεί;

[ερώτηση 1, σελ. 276]

Η απόλυτη ησυχία τρομάζει το στρατιώτη γιατί του δημιουργεί την εντύπωση ότι είναι ολομόναχος, ότι έχουν φύγει οι σύντροφοί του και τον έχουν εγκαταλείψει στην ερημιά. Η ιδέα αυτή απομακρύνει για μια στιγμή την ευχάριστη ψυχική του διάθεση και στη θέση της φέρνει το φόβο της μοναξιάς. Η αγωνία και η μοναξιά φέρνει στο νου του στρατιώτη τη σκέψη ότι θα λαχταρούσε να ξέρει πως γύρω του υπάρχουν άνθρωποι κρυμμένοι, έστω και αν αυτοί είναι μόνο εχθροί.

«Από δω το θέαμα... / ... να'σαι ευλογημένη»

Τι συμβολίζει το λουλούδι που ανακάλυψε ο λοχίας ανάμεσα στους γεώσακους;

Συμβολίζει την ομορφιά της ζωής και επομένως της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών, γιατί όμορφη ζωή είναι η ειρηνική ζωή. Και μέσα στη φρίκη του πολέμου, με το να ανακαλύψει ο στρατιώτης το λουλούδι καταλαβαίνει ότι δε χάθηκε η ελπίδα και θυμάται ότι στη ζωή υπάρχουν και πράγματα που μας κάνουν χαρούμενους, αισιόδοξους και ευτυχισμένους.

Ποια είναι η συναισθηματική κατάσταση του λοχία αφού βρίσκει το λουλούδι;

Να εντοπίσετε τις φράσεις με τις οποίες δίνεται αυτή η κατάσταση.

[να τις υπογραμμίσετε στο βιβλίο σας]

Ύστερα από το πρώτο ξάφνιασμα και την ταραχή ο αφηγητής, με πλήρη τη συνείδηση της ευτυχίας που βιώνει, αφήνει τα αισθήματά του να εκδηλωθούν. Συγκινείται και δακρύζει μπροστά στην ομορφιά της ζωής. Πίσω από την καθημερινή αθλιότητα του πολέμου, υπάρχει ένας κόσμος ομορφιάς που τον έχει ξεχάσει.

Ποιος ήταν ο φόβος και η αγωνία του λοχία για το λουλούδι και γιατί;

Ο φόβος και η αγωνία του λοχία για το λουλούδι είναι να το προστατέψει γιατί είναι κάτι πολύτιμο. Πρόκειται για το δικό του λουλούδι, αφού αυτός το ανακάλυψε, και νιώθει υπεύθυνος γι' αυτό. Είναι γεμάτος ευγνωμοσύνη απέναντι στο λουλούδι για την ομορφιά της ζωής που του αποκάλυψε.

«Γύρισα γρήγορα... / ...Φεγγαράκι μου λαμπρό»

Ποια αντίθεση κυριαρχεί σ' αυτή την ενότητα;

Τι έχει ξαναβρεί ο λοχίας στο τέλος του αποσπάσματος; [ερώτηση 4, σελ. 276]

Ξαναβρήκε τη χαμένη αθωότητα, την αγνότητα και τη ξεγνοιασιά και έγινε πάλι παιδί. Γι' αυτό και το πρώτο τραγούδι που επιλέγει για να τραγουδήσει την ευτυχία του είναι αυτό που τραγουδούσε όταν ήταν παιδί. Ένωσε ότι ξαναγεννήθηκε, ξαναβρίσκοντας την ομορφιά και την αξία της ζωής, που την είχε αφαιρέσει η απανθρωπιά του πολέμου.

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

Να εντοπίσετε τους χαρακτηρισμούς που δίνει ο συγγραφέας για τους γεώσακους και την παπαρούνα. [ερώτηση 2, σελ. 276]

γεώσακοι	παπαρούνα
• Σαν τα ξεθαμμένα ρούχα των πεθαμένων που ξεφτάνε, σταχτωμένα, με το πρώτο άγγιγμα. • Μοιάζουν με φοφίμια σκυλιών, άλλα πρησμένα και άλλα ξεντερισμένα.	• Μεγάλη, καλοθρεμμένη παπαρούνα, άλικη, μ' ένα μαύρο σταυρό στην καρδιά. • Καλοθρεμμένο λουλούδι. • Γεμάτο χρώματα και γεμάτο γεροσύνη.

Τι εκφράζουν στην κάθε περίπτωση;

Οι γεώσακοι εκφράζουν τη φρίκη του πολέμου, τα βάσανα και τις κακουχίες που αυτός φέρνει. Εκφράζουν τη δυστυχία που προκαλεί ο πόλεμος στους ανθρώπους, το φόβο και τη μοναξιά. Από την άλλη, η παπαρούνα εκφράζει τη χαρά, την ελπίδα και την ευτυχία της ζωής. Ότι στον κόσμο δεν υπάρχουν μόνο πόλεμοι αλλά και ευτυχισμένες στιγμές.

«Τούτο το λουλούδι, που μ' αυτό μου αποκαλύφθηκε απόψε ο Θεός».

Τι εννοεί ο συγγραφέας με αυτή τη φράση; [ερώτηση 3, σελ. 276]

Ο αφηγητής συσχετίζει την παπαρούνα με το Θεό. Θέλει να δείξει ότι ο Θεός είναι αντίθετος με τον πόλεμο και αυτό έρχεται να δηλώσει επιλέγοντας να στείλει το μήνυμά του μ' ένα λουλούδι. Η κόκκινη παπαρούνα είναι η έκφραση της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών, γιατί όμορφη ζωή είναι η ειρηνική ζωή.

Ο Μυριβήλης στην αφήγησή του χρησιμοποιεί «πλαστοπροσωπία».

Τι επιδιώκει με αυτό τον τρόπο; [ερώτηση 5, σελ. 276]

Ο συγγραφέας επέλεξε αυτό τον αφηγηματικό τρόπο, για να παρουσιάσει τις δικές του εμπειρίες από τη ζωή στο μέτωπο. Πίσω από τον αφηγητή Αντώνη Κωστούλα βρίσκεται ο ίδιος ο Στρατής Μυριβήλης. Με την επιλογή αυτού του λογοτεχνικού τεχνάσματος ο συγγραφέας επιδιώκει να δώσει στο έργο αυθεντικότητα και ειλικρίνεια.

Ποιο είναι το τελικό μήνυμα του κειμένου;

Το μήνυμα του κειμένου, ολοφάνερα αντιπολεμικό, είναι ότι η φρίκη του πολέμου είναι η άρνηση της ομορφιάς της ζωής. Το μήνυμα ο συγγραφέας το παρουσιάζει δίνοντας αντιθετικά:

(α) την εφιαλτική ατμόσφαιρα του πολέμου και το θάνατο και

(β) την ειρηνική ζωή και την ελπίδα που δεν σταματάει να υπάρχει ακόμα και μέσα στην αθλιότητα του πολέμου.

Μηνδεια
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ